

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENT GUVERNAMENTAL

Decizie tradusă și redactată de Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.

SECȚIA A DOUA

DECIZIE
Cererea nr. 39374/09
Vitalie DUB
versus Republica Moldova

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită la 5 iunie 2018 într-o Cameră compusă din:

Robert Spano, *Președinte*,
Paul Lemmens,
Ledi Bianku,
Işıl Karakaş,
Nebojša Vučinić,
Valeriu Grițco,
Jon Fridrik Kjølbro, *judcători*,
și Stanley Naismith, *Grefierul secției*,

Având în vedere cererea menționată, depusă la 8 iulie 2009,
Ținând cont de observațiile prezentate de guvernul respondent și cele prezentate, ca răspuns, de către reclamant,
După deliberare, decide după cum urmează:

ÎN FAPT

1. Reclamantul, dl Vitalie Dub, este cetățean moldovean care s-a născut în 1982 și locuiește în Lipnic. În fața Curții el a fost reprezentat de către dl R. Zadoinov, avocat în Chișinău.

2. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul său, dl L. Apostol.

A. Circumstanțele cauzei

3. Situația de fapt, prezentată de părți, poate fi rezumată după cum urmează.

1. *Moartea fratelui reclamantului*

4. La 27 octombrie 2007, la aproximativ ora 23:00, fratele reclamantului, Vadim Dub, în vârstă de 22 de ani la acel moment, în urma unui conflict în apropierea unui bar din Ocnîța, a fost urcat într-o mașină de poliție.

5. Mai mult de o jumătate de oră mai târziu, fratele reclamantului a fost dus la spitalul din Ocnîța.

6. La 27 octombrie 2007, ora 23:55, medicii au constatat decesul fratelui reclamantului, declarând că acesta survenise în rezultatul unei leziuni cauzate prin împușcătură cu arma de foc.

2. *Procedura penală împotriva lui V.L.*

7. La 28 octombrie 2007, procuratura raionului Ocnîța a pornit *ex officio* o cauză penală.

8. În aceeași zi, autoritățile competente au făcut primele constatări la fața locului. Acestea au făcut fotografii și au întocmit procese-verbale de examinare a diferitelor locuri ale incidentului.

9. Ulterior, a fost dispusă efectuarea în total a opt expertize medico-legale și/sau balistice, au înregistrat depozițiile lui V.L., ale mai multor martori la conflictul de lângă bar și ale doi martori prezenți în mașina lui V.L.

10. La 10 iulie 2009, lui V.L. i-a fost înaintată învinuirea de omor (articolul 145 § 1 din Codul penal) și abuz de putere (articolul 328 § 1 din Codul penal).

11. Printr-o ordonanță din 12 octombrie 2009, procurorul responsabil de urmărirea penală a clasat urmărirea penală împotriva lui V.L. deoarece nu fuseseră întrunite elementele constitutive ale infracțiunilor incriminate.

12. Făcând cunoștință cu această ordonanță, care conținea un rezumat precis al elementelor anchetei și expunerea motivelor, reclamantul a contestat-o.

13. La 15 februarie 2010, procurorul raionului Ocnîța a anulat ordonanța menționată mai sus. Considerând că procedura fusese clasată prematur și ilegal, acesta a ordonat continuarea urmăririi penale.

14. La 27 mai 2010, procuratura a trimis cauza în judecată.

15. La o dată nespecificată, reclamantul a fost recunoscut în calitate de parte civilă.

16. Prin hotărârea din 16 iunie 2011, judecătoria Briceni a decis clasarea procedurii penale împotriva lui V.L. din cauza unor vicii procedurale. Urmare a apelurilor înainte de către procuratură și reclamant, Curtea de Apel din Bălți a menținut hotărârea primei instanțe din 30 noiembrie 2011. La 22 mai 2012, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul procurorului, a anulat decizia curții de apel și a trimis cauza la rejudecare.

17. Prin hotărârea din 15 ianuarie 2014, Curtea de Apel Bălți l-a găsit pe V.L. vinovat de omor și abuz de putere. Părțile relevante ale acestei hotărâri redau următoarele:

"Ținând cont de probele din dosar, nu există nicio îndoială că, inițial, lângă bar, V.L. a intervenit ca ofițer de poliție pentru a pune capăt unui conflict dintre Vadim Dub și [un terț]. În timpul acestui conflict, Vadim Dub l-a lovit pe V.L. cu pumnul, apoi a încercat să-l lovească cu piciorul. Pentru a pune capăt acțiunilor lui Vadim Dub, V.L. a tras două focuri de armă în aer din pistolul său. Aceste fapte au fost pe deplin confirmate de depozițiile martorilor audiați pe dosar.

Apoi, în timpul transportării lui la secția de poliție în vehiculul lui V.L., Vadim Dub a sărit din mașină și a fugit. V.L. l-a urmărit. Vadim Dub l-a lovit apoi pe V.L. cu o scândură de gard. În acest moment, V.L. l-a lovit pe Vadim Dub la cap cu pistolul său, privându-l astfel de capacitatea de a mai opune rezistență (...) Din acest motiv nu mai persista necesitatea din partea lui V.L. să curme rezistența lui Vadim Dub. Cu toate acestea, depășindu-și atribuțiile de serviciu, V.L. a tras un foc de armă și l-a rănit mortal pe Vadim Dub.

Circumstanțele menționate mai sus au fost confirmate pe deplin de rapoartele expertizelor medico-legale și balistice (...). "

Curtea de Apel a constatat că V.L. a acționat din răzbunare fără să existe un temei juridic și o necesitate. Drept urmare, instanța de apel l-a condamnat la privațiune de libertate de opt ani și jumătate, aplicându-i și o interdicție de a ocupa funcții în cadrul Ministerului Afacerilor Interne timp de trei ani. Aceasta nu s-a pronunțat asupra acțiunii civile a reclamantului, declarând că acesta avea posibilitatea să se adreseze instanțelor civile.

18. Prin decizia irevocabilă din 21 mai 2014, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul lui V.L. ca fiind vădit nefondat și a menținut hotărârea Curții de Apel din 15 ianuarie 2014.

B. Dreptul intern pertinent

19. Dispozițiile Codului penal relevante în prezenta cauză prevăd următoarele:

Articolul 145. Omorul intenționat

„1. Omorul se pedepsește cu de la opt până la cincisprezece ani de închisoare.

(...)

Articolul 328. Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

"1. Săvârșirea de către o persoană cu funcție de răspundere a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 150 la 400 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani..

(...)”

20. Dispozițiile Codului de procedură penală relevante în prezenta cauză prevăd următoarele:

Articolul 387. Examinarea acțiunii civile

(1) O dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

(3) În cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

PLÂNGERI

21. Bazându-se pe Articolele 2 și 3 din Convenție, reclamantul se plânge de pretinsa maltratare a fratelui său în timpul arestului și de decesul acestuia ca urmare a acțiunilor poliției. De asemenea, el susține că urmărirea penală efectuată de către autorități nu a respectat cerințele articolelor menționate. În contextul Articolului 34 din Convenție, el s-a plâns, de asemenea, că nu a avut acces la dosar în cursul urmăririi penale.

ÎN DREPT

22. Guvernul ridică o obiecție întemeiată pe lipsa statutului de victimă al reclamantului. El consideră că, având în vedere decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 21 mai 2014, reclamantul nu mai poate pretinde că este victima unei încălcări a Convenției. El susține, inter alia, că, prin decizia de mai sus, autoritățile naționale au recunoscut, în esență, existența unei încălcări a Articolului 2 din Convenție în această cauză. De asemenea, el consideră că rezultatul urmăririi penale și condamnarea lui V.L. constituie un remediu adecvat pentru încălcarea constatată. Prin urmare, acesta afirmă că reclamantul a avut întotdeauna posibilitatea să depună o acțiune civilă împotriva lui V.L. și/sau a Ministerul Afacerilor Interne și să solicite despăgubiri.

23. Reclamantul obiectează că nu și-a pierdut statutul de victimă. În această privință, el susține că nu a primit nici o compensație materială pentru încălcarea constatată și că este obligat să inițieze o procedură civilă pentru a-și reînnoi cererea de despăgubire. El se plânge de lipsa de celeritate și diligență a autorităților naționale în desfășurarea urmăririi penale împotriva lui V. L.

24. Evaluând încadrarea juridică a faptelor din speță, Curtea consideră că plângerile formulate de reclamanți necesită examinarea exclusiv prin prisma Articolului 2 din Convenție.

25. Ea reamintește că sarcina de a remedia o pretinsă încălcare din Convenție le revine, în primul rând, autorităților naționale. În această

privință, întrebarea dacă un reclamant poate pretinde că este „victimă” a presupusei încălcări apare în toate etapele procedurilor în temeiul Convenției. O decizie sau o măsură favorabilă reclamantului nu este, în principiu, suficientă pentru a-l priva de statutul de „victimă” în sensul Articolului 34 din Convenție, cu excepția cazului în care autoritățile naționale recunosc, în mod explicit sau în substanță, încălcarea Convenției (*Kurić și alții v. Slovenia* [MC], nr. 26828/06, § 259, CEDO 2012 (extrase) și *Murray v. Olanda* [MC], nr. 10511/10, § 83, CEDO 2016).

26. În ceea ce privește remedierea adecvată și suficientă la nivel național a încălcării dreptului garantat de Convenție, Curtea consideră, în general, că aceasta depinde de toate circumstanțele cauzei, având în vedere, în special, natura încălcării Convenției în cauza dată (*Gäfgen v. Germania* [MC], nr. 22978/05, § 116, CEDO 2010). În cazul omorurilor ilegale comise de agenți ai statului, ea a subliniat că au fost necesare două măsuri pentru a se asigura că despăgubirea este suficientă: în primul rând, dacă autoritățile statului au investigat detaliat și eficient cazul; în al doilea rând, reclamantul trebuie, după caz, să fie despăgubit sau cel puțin să poată solicita și obține despăgubiri pentru prejudiciul cauzat urmare a decesului (*Nikolova și Velichkova v. Bulgaria*, nr. 7888/03, § 56, 20 decembrie 2007; în plus, a se compara prezenta cauză cu *Gäfgen*, citată mai sus, § 116 (referitoare la o încălcare a Articolului 3 din Convenție).

27. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea observă că constatarea unei încălcări a Articolului 2 din Convenție de către autoritățile naționale nu au fost disputată de către părți. În acest sens, ea constată că instanțele naționale – și, în cele din urmă, Curtea Supremă de Justiție – au concluzionat că V.L., în calitate de ofițer de poliție în timpul exercitării atribuțiilor sale, a folosit o forță letală în mod disproporționat. Prin urmare, Curtea nu are niciun dubiu că instanțele naționale solicitate să se pronunțe asupra vinovăției lui V.L. au recunoscut, în esență, că utilizarea forței fusese contrară Articolului 2 din Convenție.

28. Pentru a determina dacă autoritățile naționale au pus la dispoziția reclamantului un remediu adecvat și suficient pentru încălcarea Articolului 2 din Convenție, Curtea trebuie să examineze dacă, în conformitate cu cerințele stabilite în jurisprudența sa, a fost efectuată o investigație detaliată și efectivă împotriva persoanei responsabile pentru moartea fratelui reclamantului. În acest sens, Curtea se referă la principiile generale enunțate în hotărârea *Armani Da Silva v. Regatul Unit*, [MC], nr. 5878/08, §§ 229-239, CEDO 2016). De asemenea, aceasta reamintește că respectarea aspectelor procedurale din Articolul 2 se evaluează pe baza câtorva parametri esențiali: caracterul adecvat al măsurilor de investigație, promptitudinea investigației, participarea rudelor decedatului la aceasta și independența investigației; că acești parametri sunt interdependenți și că nu constituie, în mod izolat, un scop în sine; și că aceștia cuprind atâtea criterii care împreună permit evaluarea gradului de eficiență a urmăririi penale (*Mustafa Tunç și Fecire Tunç v. Turcia* [MC], nr. 24014/05, § 225, 14 aprilie 2015).

29. În acest caz, Curtea a remarcat că, procuratura a pornit urmărirea penală în ziua imediat următoare după moartea lui Vadim Dub, și că, în

cursul investigației, autoritățile au redactat un număr considerabil de procese-verbale. Procuratura a interogat rapid martorii și a ordonat un număr mare de expertize.

30. În acest context, Curtea notează că în prezenta cauză au existat tergiversări semnificative din motivul clasării repetate a urmăririi penale de către procuratură la 12 octombrie 2009 (a se vedea § 11 de mai sus) și a deciziilor primelor două instanțe de a înceta procedura (§ 16 de mai sus). Cu toate acestea, ea consideră că, în prezenta cauză, autoritățile au atins principalul scop al urmăririi penale, i.e. stabilirea cauzelor decesului victimei și identificarea persoanei responsabile de omor. De asemenea, Curtea notează că, la sfârșitul procedurii, aproximativ șase ani și șapte luni de la data evenimentelor, ofițerul de poliție responsabil pentru omor a fost condamnat la închisoare. În plus, ea constată că n-a existat o disproporționalitate între gravitatea faptei și sentința (a se vedea, *a contrario*, *Yeter v. Turcia*, nr. 33750/03, § 68, 13 ianuarie 2009).

31. Ținând cont de cele de mai sus, Curtea nu poate repune în discuție caracterul general adecvat al măsurilor de investigație adoptate în speță. De asemenea, nu se poate concluziona că durata procedurii a provocat pierderea sau deteriorarea probelor, în detrimentul calității rezultatelor urmăririi penale. În plus, aceasta consideră că, având în vedere jurisprudența sa în acest domeniu (*Mustafa Tunç și Fecire Tunç*, citată mai sus, § 212), reclamantul a fost suficient implicat în procedură (a se vedea §§ 12, 15 și 16 mai sus). În cele din urmă, aceasta constată că nu există vreun element care i-ar permite să concluzioneze că ar exista o lipsă de independență din partea autorităților care au efectuat investigația.

32. În consecință, Curtea consideră că, în cazul în care au existat, tergiversările din timpul urmăririi penale și cele în cursul fazei judiciare nu au afectat ancheta astfel încât să constituie un obstacol în calea eficacității acesteia. În acest sens, Curtea reamintește că deja a concluzionat că nu a avut loc o încălcare a aspectului procedural al Articolului 2 din Convenție după ce a constatat că ancheta fusese adecvată, constatând că persoanele responsabile de atentarea asupra vieții fuseseră supuse urmăririi penale și/sau condamnate, chiar dacă ar fi putut fi constatată tergiversarea procedurii (a se vedea, de exemplu, *Bayrak și alții v. Turcia*, nr. 42771/98, §§ 54-55, 12 ianuarie 2006, *Adiyaman v. Turcia*, nr. 58933/00, 9 februarie 2010 și *Sarbyanova-Pashaliyska și Pashaliyska v. Bulgaria*, nr. 3524/14, §§ 41-43, 12 ianuarie 2017).

33. În ceea ce privește condiția suplimentară a existenței unui remediu pentru încălcarea Articolului 2 din Convenție, care urmează să fie pusă la dispoziție la nivel național, Curtea notează că reclamantul s-a constituit parte civilă în procesul penal împotriva lui V.L. De asemenea, ea observă că în cadrul procesului penal judecătorul a recurs la posibilitatea oferită de dreptul intern, potrivit căreia nu putea decide asupra cererilor de despăgubire din partea reclamantului și îl invita pe acesta din urmă să sesizeze instanțele civile (a se vedea §§ 17 și 20 de mai sus). Cu toate acestea, Curtea nu vede vreun motiv să creadă că o acțiune în despăgubire în cadrul instanțelor civile nu au oferit reclamantului posibilitatea de a obține o despăgubire adecvată și suficientă sau că aceasta nu ar prezenta o

perspectivă rezonabilă. Prin urmare, ea susține că dreptul intern i-a oferit reclamantului posibilitatea de a solicita și de a obține despăgubiri pentru prejudiciul suferit ca urmare a decesului fratelui său.

34. În concluzie, Curtea consideră că măsurile întreprinse de autoritățile moldovenești au satisfăcut pe deplin condiția de remediu adecvat și suficient. Reclamantul nu mai poate pretinde că a fost victima unei încălcări a Articolului 2 din Convenție în sensul Articolului 34 din Convenție. Prin urmare, Curtea acceptă excepția Guvernului. Rezultă că cererea trebuie respinsă în baza incompatibilității *ratione personae*, în conformitate cu Articolul 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

Din aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Declară cererea inadmisibilă.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la 28 iunie 2018.

Stanley Naismith
Grefier

Robert Spano
Președinte